

INSTITUT DE DRETS HUMANS D'ANDORRA

INTRODUCCIÓ

Sovint quan pensem en la vulneració dels drets humans, els primers que ens venen a l'esperit són aquells que atempten contra la seguretat i llibertat de l'individu i que malauradament avui encara son molts els països que no els respecten.

Els que ja tenim uns quants anys, recordem com van ser de cruels els règims dictatorials que anaven des de la dictadura d' Espanya fins a les de Sudamèrica (Xile, Argentina, Uruguai...), passant per la URSS d'Stalin o els règims africans sanguinaris com el de Idi Amin d'Uganda.

Fets com la massacre de la plaça de Tian'Anmen, la fi de la primavera de Praga per l'exèrcit soviètic, o recentment els segrestaments en sòl europeu a càrrec de la CIA, fan que ens preguntem de què serveix la declaració dels drets de l'home que asseguren respectar la majoria de països que l'han signat i que tot sovint els més poderosos no ho fan.

Es per això que des de 1967 fins a l'actualitat, l'ONU no ha deixat d'esforçar-se en la creació d'estructures internes (Comissions, Consell) que estudien la violació dels drets de l'home per part dels països membres.

És evident que l'esdevenir d'Andorra en el S. XX no ha estat la de cap règim dictatorial, és més, ha estat terra d'acollida per a tots aquells que van fugir de les guerres dels països veïns.

La nostra societat sempre ha estat majoritàriament solidària de manera natural.

ANDORRA ABANS DE LA CONSTITUCIÓ

Se n'ha parlat molt de com el nostre país va seguir la seva història amb el règim franquista del país veí, de les converses entre la Mitra i el "Generalísimo"; però el que sí és cert és que sortosament vàrem continuar essent un Principat independent.

Durant els anys 70 creixen a Europa els moviments progressistes i anticonservadors que també arriben al nostre petit país, país ple de contrastos: per una part, Andorra ofereix la possibilitat de trobar literatura prohibida a Espanya, així com pel·lícules d'art i assaig que el règim franquista censura i prohibeix; d'altra part però, quan les inquietuds progressistes i reivindicatives d'alguns joves andorrans els duen a crear la revista "Tribuna", màxim exponent a l'època, de l'esquerra, aquest fet molesta als més reaccionaris de les classes dirigents i dels poders fàctics. Finalment, aprofitant la crema d'una bandera espanyola en un concert d'en Paco Ibáñez, convidat per la mateixa revista, bandera que fou

cremada per un grup d'exaltats que poc tenien a veure amb el nostre país, Madrid rebé la informació esbiaixada d'alguns membres d'aquesta classe dirigent.

El resultat va ser l'expulsió d'Espanya d'aquells compatriotes que treballaven o estudiaven a les universitats espanyoles.

Entre altres fets, queda així en evidència les nostres limitacions democràtiques de la època.

Dins de les conquestes socials i polítiques val la pena assenyalar que la Seguretat Social data de 1968, que les dones van poder votar en el 1970 i que la pena de mort no va ser abolida fins el 1990.

El tercer poder de tot estat democràtic, La justícia, depenia, però, directament dels Coprínceps a través de les vegueries.

Andorra entre la laïcitat del Copríncep francès i l'esperit religiós del Copríncep Episcopal, entre els drets civils i polítics exigits pel poble durant la revolució francesa i els deu manaments entregats per Déu a Moisés.

ANDORRA DESPRÉS DE LA CONSTITUCIÓ

El 14 de març de 1993, el poble Andorrà diu sí al referèndum sobre la constitució.

Andorra esdevé un estat de ple dret reconegut internacionalment.

Així però, el desenvolupament de la Carta Magna ha estat molt lent, especialment pel que fa al Títol II sobre els drets i les llibertats.

Encara avui no està regulat, entre altres, el dret de vaga i molts ens qüestionem el nostre dret a la intimitat.

És per tots aquest fets que unes quantes persones, des de diferents àmbits socials i professionals, que veien la necessitat de que existís a Andorra, un organisme des d'on es defensessin i promulguessin els drets humans.

Un organisme on es pugues estudiar i analitzar les possibles violacions dels drets humans en tots els camps on es produïssin.

Un organisme capaç de poder divulgar i difondre els drets humans: IDHA

L'article 5 de la nostra Constitució diu textualment:

“La declaració universal dels drets humans és vigent a Andorra”

És clar que una cosa es gaudir dels drets fonamentals i de les llibertats públiques i un altre diferent el fer-los prevaldre i que tan sols per ser drets inherents a la persona, requereixen el màxim de protecció.

Per tant tot i tenint el marc legal, és en l'exercici dels drets on poden haver-hi les vulneracions i per tant un del nostres objectius serà el evidenciar-ho.

L'Institut vol posar també en relleu totes aquelles mancances legislatives, reglamentàries o normatives, necessàries per aconseguir una articulació dels sistemes de protecció eficaç de tot el conjunt del drets fonamentals, necessaris per

viure en solidaritat i pau. Som conscients que la nostra societat requereix reformes tan en el terreny socioeconòmic com en el sociopolític que permetin conjugar tres valors bàsics com són els de la llibertat, igualtat i solidaritat.

Per tal d'aconseguir les nostres fites l'Institut necessitarà la col·laboració de tots, perquè en la defensa dels drets fonamentals tots hem d'estar implicats.

L'Institut de drets humans d'Andorra, no solament pretén defensar i divulgar els drets en el nostre país, sinó que també és necessari l'estudi i el debat de la seva vulneració arreu del món.

IDHA : primeres valoracions

Durant el primer any de funcionament l'Idha ha volgut destacar, analitzar i assenyalar quins són aquells aspectes dels drets fonamentals, que avui encara s'han de desenvolupar mitjançant la normativa escaient que els hauria d'emparar i regular.

Per això es va fer un repàs del funcionament dels diferents organismes que estan directament e indirectament implicats, com son:

- El Poder Judicial
- Els Serveis de l'Ordre
- El Centre Penitenciari

Després es va analitzar els diferents temes socials i laborals que durant el primer any de funcionament van sortir a la llum pública com a fets que anaven en contra dels drets fonamentals:

- Revisions mèdiques i immigració
- Donació de sang
- Estat de les llibertats d'expressió, de comunicació i d'informació a Andorra.

Finalment es va fer esment als diferents acords, convenis, protocols d'actuació etc que fan referència a la defensa dels drets humans tant a nivell Europeu com a nivell mundial i que encara a la data que vam fer l'informe, no s'havien ratificat per part del nostre país.

IDHA objectius futurs:

- Continuar valorant l'actualitat social.
- Incrementar la col·laboració amb entitats i organitzacions públiques i privades, nacionals i internacionals compromeses en la defensa dels Drets Humans .
- Fer una major divulgació dels drets humans.

- Col·laborar amb les escoles per a dur a terme treballs amb els estudiants.
- Elaborar anualment un informe sobre la situació dels drets fonamentals.

Finalment IDHA està obert a totes les persones que vulguin col·laborar en aconseguir els nostres objectius i que vulguin forma part d'aquest organisme.

Presidenta del IDHA

Elisa Muxella Molins